

NAUFRAGI A LA BADIA DELS ALFACS

Pseudònim: David

Diuen que sóc una mica intrèpid i esbojarrat perquè faig coses que la majoria de joves de la meva edat no gosa fer. És clar que sóc un xic extravagant donat que no segueixo les passes de la colla i de vegades vaig a la meua. Però no és qüestió de fer cas a la gent. Recordo un lema dels indis americans que diu: "Abans de jutjar una persona, has de caminar durant tres llunes amb els seus mocassins". Vistes des d'una altra òptica, certes decisions alienes semblen errades, incoherents, boges. Des de fora és fàcil interpretar malament a algú, la seva actitud. Només quan ens posem en la seva pell, quan caminem durant tres llunes amb els seus mocassins, podem entendre les seves motivacions, els seus sentiments, tot allò que fa que una persona actuï d'una manera i no d'una altra. També és cert que no m'interessa gens ni mica el futbol, que odio les discoteques i que prefereixo la companyia d'un bon llibre a estar sempre assetjant el grapat de noies maques que estiuegen al poble. Sóc com sóc i punt! Un esperit lliure de tarannà bucòlic i estic segur que aviat m'arribarà l'oportunitat de viure una aventura de debò.

Aquell dia em venia de gust fer un passeig pel litoral retallat dels Alfacs, una badia farcida de cales de sorra daurada, aigües clares i misterioses coves que s'endinsen en les entranyes de la terra. La tradició local afirma que en aquestes grutes habiten follets entremaliats i que són l'amagatall d'un fotimer d'éssers fabulosos. L'aïllament de les Terres de l'Ebre i el caràcter reservat de la seva gent han afavorit la pervivència de gran nombre de rondalles, històries d'apareguts i llegendes de criatures fantàstiques emergides de les profunditats que pul·lulen arreu la badia. Tot plegat, contes de la vora del foc.

Camina que caminaràs pel corriol que voreja la línia de la costa, corcada de penya-segats i diminutes platges naturals que inviten al descans separades per espigons rocallosos, fins arribar a una cala allunyada, on les onades es barallen amb el rocam en un combat ancestral sense fi. Vaig seure ran de mar, amb l'única companyia de les meves cabòries. Aleshores em vaig fixar que tot amagat entre els matolls d'esbarzers hi havia un forat. Una petita esquerda dissimulada entre la vegetació i inapreciable des de lluny. Vaig observar amb atenció aquella ranura que semblava l'entrada a una gruta subterrània. Sempre m'havien fascinat les històries amb passadissos secrets, càmeres

ocultes i fabulosos tresors que donen peu als mites i llegendes d'arreu. Tot el relacionat amb algun enigma, val a dir que m'entusiasma. La meua obsessió per explorar el món ocult i màgic de la comarca m'havia valgut el sobrenom de "caçador de somnis". Com que sóc ben tossut, quan una idea se'm fica entre cella i cella, m'encaparro a dur-la a terme. I en aquella ocasió tenia molta fal·lera per escorcollar l'esmentada gruta. Em considerava una mena d'antropòleg aficionat que volia descobrir si amagava algun misteri i en tal cas esbrinar el seu secret. Vaig anar fins al cotxe a buscar els estris necessaris, disposat a investigar amb una potent llanterna halògena i una corda ben resistent. Vaig lligar un cap de la corda a una roca i l'altre a la meua cintura abans d'embotir-me amb cura per aquella cavitat iniciant un descens vertical a la llum de la llanterna. S'hi accedia per uns graons d'origen artificial perquè estaven cisellats en la roca calcària. Calia anar amb compte de prendre mal perquè el terra resquitllava degut a la humitat. De fet, aquella aventura començava a agafar un caire inquietant, però vaig seguir endavant. Confiava que la meua tafaneria no em jugués una mala passada.

S'obria aleshores una espècie de passadís de gairebé un metre d'alt per mig d'amplada, les parets del qual eren de pedra massissa i estaven cobertes de molsa i líquens. El corredor estava immers en la foscor, però la llum de la llanterna revelava les clivelles i irregularitats de la roca. Allò començava a ser interessant, molt interessant. Em sentia com un peix a l'aigua. Avançava ajupit amb precaució. L'aire allà sota era humit i asfixiant. El terra estava relliscós i vaig haver-me de subjectar per no caure. El perill no em va deturar. Notava una mena de poderosa força que m'arrossegava cap a l'interior. Una dotzena de metres després, vaig fer cap a una caverna natural amb un sostre bombat. Hi havia taques fosques per tot arreu, vestigi d'antigues torxes que enlletgien la pedra. La sensació va ser fugaç, però prou intensa per impressionar-me. Aquell indret amagat no era gens acollidor. Estava convençut que d'antuvi més d'una vegada hauria servit de refugi a algun veí amb problemes. Potser un raonament més lògic seria atribuir-lo a l'ús que en feien els contrabandistes sense escrúpols. Qui sap si era allí on ocultaven el botí fins a l'hora de vendre els seus productes.

De sobte quelcom em va sorprendre.

En un racó hi havia un plec de papers relligats amb un cordó de pell. Vaig agafar-lo suaument, amb l'emoció del qui assisteix a una troballa arqueològica. El paper esgroguet i les puntes trencadisses denotaven una gran antigor. Devien ser documents que algú havia fet servir per deixar testimoni d'un esdeveniment del passat. Vaig examinar els papers amb atenció. El tacte era aspre i secallós. Als primers fulls

constaven ressenyes i anotacions amb una cal·ligrafia recargolada, així com un plànol de la badia. En girar les pàgines em va arribar al nas una aroma de polsim. De seguida em vaig fixar en el text manuscrit amb lletra fina i clara, pròpia d'altres temps:

Relació dels fets ocorreguts a la badia dels Alifaques el dia 17 d'abril de l'any 1692 de Nostre Senyor.

Vaig passar el full amb cura de no trencar-lo i amb la intenció de llegir els primers paràgrafs per saber de què tractava.

Sóc un vell ermità que viu en una cova de la serra del Montsià. Com que vesteixo un saial esparracat cenyit a la cintura per un cingol d'espert i m'agrada caminar descalç tothom diu que semblo més arrauxat que assenyat. Però us asseguro que sóc un home de lletres, ja que vaig romandre déu anys en el monestir de Poblet, on els monjos em van instruir en l'art de l'escriptura.

En la meua època, la costa dels Alifaques només estava habitada per algunes famílies de pescadors que malvivien dels fruits de la mar i un grapat de pagesos que subsistien amb els productes de l'horta. Tots portaven una vida prou miserable. Eren gent ruda i desconfiada, avesada a les penalitats.

Vet aquí que un dia el cel estava enteranyinat de núvols negres i el vent, que havia refredat l'ambient, bufava amb ràfegues fredes que portaven gotes de pluja cada cop més grosses, els indicis d'un gran temporal. L'assossegat Mediterrani no té res a veure amb l'oceà Atlàntic ni tampoc amb el seu germà, el brau Cantàbric. Tot i així, quan s'enfada, ho fa de debò. La tempesta retrunyia amb força. Els llampecs fujetejaven la somorta grisor de la tarda. El vent va començar a sacsejar el bergantí que navegava prop del litoral, posant a prova la resistència de la quilla i la seva estabilitat. La pluja queia a botes i barrals, les ratxes d'aire xiulaven entre vergues, cordams i obencs, l'arboradura grinyolava i l'onatge escombrava la coberta. A mesura que passava el temps, la fúria dels elements es va abatre sobre la nau. El veler, atrapat en una furiosa abraçada, es gronxava carrisquejant amunt i avall a mercè de les onades, semblants a muralles d'aigua. El vent udolava amb inusitada violència i els embats del mar amenaçaven amb enfonsar-lo. La tripulació i el passatge, amarats d'aigua i el desànim pintat al rostre, potser intuïnt la catàstrofe, s'amuntegaven a coberta per no quedar atrapats a sota. Quan el vigia va guaitar la presència d'una badia a proa, ja era massa tard. Tot i que el bergantí va enfilat dret cap allà, no va ser a temps de refugiar-se a l'abric del braç de sorra que protegeix la costa ni va poder encallar contra el roquissar, perquè aleshores va sonar un brogit

eixordador i una quaderna de roure va cedir crebada per l'embat de les onades. Es va obrir una via d'aigua a l'amura d'estribord. La grinyolada de fusta en esquerdar-se va oprimir l'ànim dels mariners, acostumats als pitjors temporals, però que mai no havien suportat una calamitat així. Amb la quilla destrossada, el buc aviat va escorar cap a la dreta. De mica en mica l'esvelt navili va començar a sotsobrar a un quart de llegua de la costa.

Aquestes darreres paraules van animar-me a seguir llegint, com un nen que s'abandona a la fascinació per la seva història favorita.

Hi havia un grapat de veïns que havien acudit a tafanejar atrets pel soroll de la tempesta i scrutaven plens d'inquietud el fragor de la marejada i els seus efectes sobre el veler. Alguns assenyalaven amb el braç, d'altres es tapaven el rostre víctimes de la impotència, incapaços de suportar la magnitud del drama que es desenvolupava al seu davant. La tempesta feia estralls. El buc escorat a estribord, amb els mastelers destrossats, es debatia en les aigües somes de la badia. El mar enfurismat copejava les quadernes del bergantí com si fossin branquillons. Les onades, escumejant amb furor blanc, s'estavellaven contra el pantoc amb un estrèpit esfereïdor. S'escoltaven els xiscles dels naufragis que es bellugaven a l'aigua bracejant furiosament abans que l'efervescència del marejol se'ls empassés per sempre. En qüestió de minuts, el misteriós vaixell s'enfonsà cap als abismes. Les ones arrossegaven contra la costa les restes del naufragi. Fustes, esquinçalls del velam, trossos de l'arboradura, caixes amb queviures... però també cossos inflats sense vida. El derelictes suposava l'oportunitat de rebre béns addicionals del mar, habitualment cruel i despietat. La gent s'hi va afanyar com a possessos. Homes i dones, grans i menuts, sans i tolits... no importava la condició. Tothom va participar, amb sacs i cistelles a l'esquena, en la recuperació del botí. Jo resava per les ànimes dels vius i dels difunts. El panorama era dantesc.

Vaig fer el cor fort per tal de romandre una estona més engrescat en la lectura d'aquell document a la llum de la llanterna.

Els llogarrencs apartaven els morts que tocaven la platja per donar-los posteriorment sepultura, per apoderar-se primer de les deixalles de la bodega que podien aprofitar. La visió resultava corprenedora. Va transcórrer mitja hora, quan entre la fragor de les onades i l'esclat dels trons vaig identificar un plor. Verge Santa! Era algú que gemegava demanant auxili. Vaig parar l'orella i afinar la vista. Entre la claror espectral, aferrada a un rem a la deriva cobert d'escuma, hi havia una xiqueta lluitant per la seva vida. Vaig donar la veu d'alerta. Es va produir una gran confusió.

Ningú no gosava fer el primer pas. La noia no es trobava lluny, però el mar embravít i els forts corrents amenaçaven de negar a l'intrèpid que gosés llançar-s'hi. Aquella víctima del naufragi no resistiria gaire. Em vaig mossegar les ungles d'impotència. De bona gana m'hi hauria capbussat jo, si hagués sabut nedar. Aleshores un jove cepat, l'Antoni Fabregat, va saltar a l'aigua. Ningú més no el va imitar. Nedava amb fúria, amb un ritme cadenciós desafiant l'embat de les ones, cap al rem de fusta. Tan bon punt l'ocultava una cresta blanca, temíem que s'hagués ofegat, però de seguida emergia nedant amb més desesperació entre l'escuma del mar. Les últimes vint braces es van fer eternes. En arribar al tros de fusta, es va produir un esclat de joia. Tot foren ovacions i aplaudiments. Aleshores ell també es va agafar a l'improvisat salvavides i es va dirigir cap a la costa rodejant amb fermesa la cintura de la xiqueta amb l'altra mà i donant-se impuls amb el xipolleig dels peus.

Cada cop podia foragitar menys el neguit que em trsbalsava en llegir aquell manuscrit. Sentia un calfred glaçat que m'havia garratibat els músculs i un agut desassossec que m'encongia l'ànim. Tenia la boca seca. Sens dubte el document havia aconseguit despertar el meu interès. Amb un nus a la gola per l'excitació, vaig seguir llegint fil per randa per esbrinar el final de la història.

Tothom cridava, resava o animava la parella fins a l'extrem. El trajecte va ser penós. El grapat de veïns que s'havien congregat al voltant de la platja assistia impotent a aquell combat desigual entre el poderós mar i l'intrèpid xicot. Quan ja faltava poc per arribar a la costa, uns mariners van llençar-li sengles cordes. L'Antoni va aconseguir agafar un cap i llavors tothom va col·laborar en el rescat estirant amb força per tal de recobrar-los. Jo mateix vaig ajudar a treure'ls de l'aigua fins a fer-me butllofes a les mans. El furiós mar es resistia a amollar dues preses que ja creia segures i haguérem de bregar de valent, en un llarg estira-i-arronsa. L'alegria pel rescat es va encomanar dels llogarrencs i, en arribar sans i estalvis a la riba, per uns instants van deixar de banda les restes del naufragi, per tal de felicitar i abraçar el salvador i la seva rescatada. La xiqueta devia tenir deu o dotze anys. Xopa i sense alè, malgrat estar calada fins al moll dels ossos i amb la roba esquinçada, va despertar l'admiració de tothom. L'única supervivent de la tragèdia era una criatura bellíssima, d'una formosor espaterrant i una intel·ligència ben desperta. Aquella doneta de faccions nòrdiques, pell rosada, ulls líquids d'un blau clar i els cabells pèl-rojos parlava només una llengua estranya. Amb el temps vam saber que no era anglès, sinó gaèlic, propi de les terres d'Irlanda. La xiqueta va ser adoptada per la

família del seu salvador, l'Antoni Fabregat. Ningú no sabia com li deien ni ella mostrà interès a voler revelar-ho. Per aquesta raó la vam batejar com a Maria del Mar, tot i que d'aleshores ençà tothom la coneixeria, simplement, com la Filla del Mar.

I això és tot. Aquí deixo aquest document a l'abric de les vicissituds del temps. Deposito el meu llegat en aquesta cova amb la seguretat que la frescor d'aquest amagatall preservarà la seva integritat fins que algú el trobi i tingui a bé difondre els tràgics esdeveniments ocorreguts en aquest oblidat racó del món una tarda de primavera del 1692. A qui ho faci li donaré les gràcies per contar uns patiments mai vistos, la proesa d'un heroi al salvar de morir ofegada la Filla del Mar, per voluntat de la Divina Providència, que mereix ser recordada per sempre més.

Vaig esbufegar fort, atapeït d'emoció. Llavors vaig abandonar la foscor per anar en busca d'una mica d'aire fresc. Al sortir del cau, la brisa marina em va reconfortar. Aquella història havia de veure la llum i jo m'encarregaria de fer-ho. Sí, revelaria el misteri que durant tant de temps havia esperat en secret el moment oportú, honorant així l'afany d'un anacoreta. Vaig enfilem cap a l'Ajuntament amb l'esperança de fer públic el meu descobriment i que les autoritats competents s'ocupessin de la divulgació d'aquella relíquia del passat que explicava la tragèdia viscuda pels seus protagonistes i de retre un homenatge com cal als nostres ancestres de la badia dels Alfacs.